

Nuoret kuntalaisina ja demokratian tila: yhdenvertaisuus ja vaikuttamisen vaikuttavuus

Anu Gretscher helmikuu 2025

Alustavat tutkimuskunnat

Alustavat tutkimuskunnat:

- Heinola, Kemi, Leppävirta, Nakkila ja Oulu
- Nuorten vaikutusmahdollisuuksia tarkastellaan tapauskohtaisesti myös kuntien, maakuntaliittojen ja hyvinvointialueiden rajapinnoilla
- Yhtenä painopisteenä on nuorten vaikutusmahdollisuuksien kehittäminen nuorisotyön palvelujen arvioinnissa

Ketkä nuoret?

Vaikutusmahdollisuuksia tarkastellaan monipuolisesti, huomioiden

- Yksittäiset nuoret ja ryhmät
- Erilaiset taustat ja elämäntilanteet, sisältäen haavoittuvuus, mutta myös hiljaisuus ja äänekkyys
- Sisä- ja ulkopuolella olevia tai toimivia: nuorisovaltuustot, oppilas- ja opiskelijakunnat, nuorisotilat, työpajat, työelämä, järjestöt (saavutettavuus)

Rahoittajat ja hankekausi

- Aluehallintovirasto (Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin AVI)
- Kunnallisalan kehittämissäätiö
- Oikeusministeriö

- Osaamiskeskus Altiuksen tutkimuksen osalta rahoittaja on OKM.

Tutkimusta toteutetaan aikavälillä 1.2.2025-31.1.2028 (3v)

Tutkimuksen tavoite: Mitä tutkitaan?

Tutkimuksessa arvioidaan seuraavia asioita:

- Nuorten mielipiteiden kantautumista päätöksenteon tietopohjaksi,
- Mielipiteiden vaikuttavuutta poliittisiin päätöksiin,
- Vaikutusmahdollisuuksien yhdenvertaisuutta,
- Nuorten kokemusta vaikutusmahdollisuuksistaan,
- Sekä kehitetään nuorten vaikutusmahdollisuuksia kunnissa yhteistoiminnassa nuorten, heidän kanssaan työskentelevien aikuisten sekä päätöksenteon kanssa.

Miksi tutkitaan? Nuoret kuntalaisina

Nuorten roolit ja asema kunnissa nyt:

- Nuoret koetaan uhkana esim. katuväkivalta
- Nuoret ajetaan pois julkisilta paikoilta
- Nuoriin kohdistuu häirintää
- Luullaan, ettei nuoria kiinnosta (vanha tulkintakehys ei huomioi esimerkiksi ilmastoliikehdintää positiivisena)
- Nuorilla on huolia (kilpailutettujen) palvelujen laadusta
- Valtionosuuksien vaikutus nuorten palveluihin

Miksi tutkitaan?

Vaikuttamismahdollisuuksien kehittämistarve

Nuorten vaikutusmahdollisuuksissa on kunnissa puutteita:

- Yhdenvertaisuus
- Tosiasiallisuus (kuten vaikuttavuus ja mihin saa vaikuttaa)
- Monipuolisuus
- Osallisuuden ja vaikuttamisen kokemuksen syntyminen
- Muiden kuin vaikuttamiskanavissa esiintyvien signaalien huomiointi
- Nuorten näkökulman näkyminen päätöksenteon tietopohjassa

Miten tutkimus etenee?

1. Asiakirja-analyysi (lait, sopimukset, strategiat, ohjelmat, pöytäkirjat) (nykytila) (kevät 2025)
2. Haastattelut (nuoret, viranhaltijat, luottamushenkilöt) (nykytila)(syksy 2025)
3. Nuorten, viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden väliset keskustelut (Yhteinen tilannekuva, kehittämistoimista sopiminen) (kevät 2026)
4. Kehittäminen. Kehittymisen motivointi ja seuranta (2026-2027)
5. Loppuraportointi (tammikuu 2028)

Käytänteitä

- Tutkimusluvut ja -suostumukset
- Tutkimuksen yhteyshenkilö
- Hankkeen ohjausryhmä
- Julkaisut
- Yhtymäkohdat Oske-tutkimukseen:
 - Saavutettavuus ja yhdenvertaisuus Freedom of Choice -näkökulmasta: tutkimuslinjoina 1. nuorisotalot ja 2. nuorten vaikuttamismahdollisuudet

Mitä saadaan aikaiseksi?

Tutkimus tuottaa seuraavia asioita:

- Nuorten vaikutusmahdollisuuksien parantuminen: mahdollisuudet ovat yhdenvertaisempia, monipuolisempia ja tosiasiallisempia (laajempia ja vaikuttavampia)
- Neuvottelut nuorten, heidän kanssaan työskentelevien ja päätöksenteon välille
- Kunnat alkavat huomioida ja edistää nuorten tärkeiksi kokemia asioita
- Päätöksenteon tietopohjan moniäänistyminen: nuorten kanssa paikallisesti tuotetun tiedon huomiointi
- Eettisen ohjeistus kunnille nuorten kuulemiseen ja vuorovaikutukseen nuorten kanssa
- Huomioita lakimuutos-, kuntien strategia- yms. muutostarpeista

Kunnat saavat tietoa, millä tavoin toimia, jotta...

1. Nuorista tulee ja he kokevat myös itse olevansa ovat kunnan arvostettu ja positiivinen voimavara
 - Nuorten ja kunnan välisen vuorovaikutuksen lisääminen lisää nuorten ja muiden kuntalaisten hyvinvointia, nuoria huomioidaan paremmin kunnan resurssien jakamisessa, nuorten toiminta yhteisen hyvän eteen mahdollistuu paremmin ja tulevaisuususko kunnassa lisääntyy

Kunnat saavat tietoa, millä tavoin toimia, jotta...

2. Nuorten vaikuttamisen mahdollisuudet ovat yhdenvertaisempia, monipuolisempia ja tosiasiallisia

3. Tietoon perustavassa päätöksenteossa osataan tehokkaasti huomioida myös nuorten kuntalaisten näkemykset saaden siten aikaan parempia päätöksiä. Tietoon perustuvaan päätöksentekoon uskotaan, mutta tutkimusten mukaan sen organisoinnissa on paljon kehitettävää.

→ Kunnat saavat eettisen ohjeistuksen koskien nuorten vaikutusmahdollisuuksia, nuorten kuulemista, päätöksentekoa sekä nuorten ja kuntien välisen vuorovaikutuksen kehittämistä.

Tutkimuskuntien toiveita ja ajankohtaisia kiinnnekohtia (käsiteltäväksi kunnissa)

...

...

